

GAMTOS IR ŽMOGAUS GYVENIMAS

BERNADETA
BAUŽIENĖ

Dešinėje – Daliaus Sungailos nuotraukos

RYTAS

Visada rytas nuostabus. Visada jis laukiamas, žinoma, jei jam išaušus nereikia eiti ant ešafoto, nereikia pakilti į ataką, nereikia laukti pranešimo, ar netikėto, nepastebėto puolimo, kad iš „nuo žvaigždžių“.

Gražiai aušta pavasario rytelis. Gražus ir žiemos rytas, nors ir spaudžia šaltis, bet oras toks grynas, skambantis, dangus toks vaiskus, ir pamažu kyla saulė.

Žmogaus gyvenimo rytas toks pat nuostabus. Jo jau laukia motina, kaip tos užtekančios saulelės. Ji greitai užmiršta per kokias kančias atėjo šis mažas žmogutis. Ji laiminga. Ir visi laimingi, kurie mato šią mažytę magišką būtybę.

Jis pradeda augti, kilti, kaip saulė pavasario rytą. Koks gražus tas apvalus veidelis! Kokios neapsakomos šviesos pilnos tos nustebusios, besijuokiančios akelės. Kokia saldi ši bedantė burnytė, o jos šypsenėlė už saulę mielesnė. Jis dar tik ropinėja, jis savęs neapšvarina, bet vis tiek jis traukia kiekvieno žmogaus akis. Kiekvieno doro žmogaus lūpos šypsosi, žiūrėdamos į vaikučio veidelį, į jo silpnas pastangas, ką nors paimti mažomis rankytėmis. Visada ko nors siekti jomis, ko nors norėti – tai prigimtis.

Kas nejaučia švelniausio pasigėrėjimo, žiūrėdamas į kūdikį, tas žmogus – žuvęs žmogus. Jo širdis šalta ir sunki kaip akmuo.

VIDUDIENIS

Pasibaigia rytas. Rasos nudžiūsta. Miglos išsisklaido. Iš lizdų pakyla paukščiai ir ima čiulbėti. Iš avilių skrenda bitės nektaro rinkti. Prasideda diena. Ji pilna darbų, sumanymų, norų, ir paukščiui, ir bitei, ir žmogui.

Mažasis žmogus nustoja būti vaiku. Jis išauga ir

(Nukelta į 32 p.)

(Atkelta iš 31 p.)

dabar vadinasi jaunuoliu. Iš pradžių jis nustemba, kad štai, tapo tokiu dideliu, gražiu. Kad jo jaunas kūnas pilnas jėgos, kuri energingai veržiasi kažkur, verčia kažką daryti. (gerą, lygiai ir blogą).

Jis eina šypsodamasis ir jam atrodo, kad šypsosi visi, kas apie jį. Jam šypsosi gėlės žiedas, jam čiułba paukščiai, jam neša saldujį nektarą bitės.

Vidudienis...

Pilnas saulės karščio, darbo skubos, vidudienis...

Meilė... Gretos Tautavičiūtės nuotraukos

Sulaukęs savo vidudienio ir braukdamas nuo veido sūrų prakaitą, nustoja linksmai šypsotis žmogus. Bet su dar didesne energija dirba, ir jau ne sau vienam, ne dėl savęs vieno. Gyventi tarp žmonių, dirbti dėl žmonių, taip pat gyvenimo dėsnis.

Po vidudienio žmogus vis dažniau sunkiai atsidūsta, sunkiai išsitiesia ir, nubraukęs prakaitą, pažiūri į saulę... Bet reikia dirbti toliau. Jis turi savo artimuosius, už kuriuos yra atsakingas, dėl kurių privalo dirbti, kad jie galėtų gyventi. Jis toks pat, kaip ir tas paukštis, kuris vis grįžta ir grįžta prie lizdo su vabzdžiu snapu. Tai – žmogiška, tėviška pareiga. Jei nejauti tos pareigos, esi lyg koks tranas. Kai pasibaigs meduonis, tave, kaip tos bitės traną, išmes iš avilio.

IR ATEINA RUDUO...

Mėnuo po mėnesio, lėtai, bet tvirtai žingsniais eina į mus rudenį. Iš pradžių tik kur ne kur pageltęs lapelis, bet jų kasdien daugėja. Nustoja čiułbėję paukščiai ir pulkais skrenda ieškoti šiltesnių kraštų. Jau lau-

Daliaus Sungailos nuotraukos

Gretos Tautavičiūtės nuotraukos

kai tušti. Žemelė atidavė viską, ką išaugino. Ką žmogus pasėjęs buvo ir ko nesėjęs, tik netingėjo pasiimti.

Atėjo ruduo į žemę...

Ateina ruduo ir į žmogų. Jau rankose nebėra buvusios jėgos. Pritemsta akys, nebe tokios paklusnios ausys. Jaunystėje baltumu žibėję dantys dabar – lyg kokių aplaužytų baslių tvora... Gilėja veido bruožai, ir bal-

tų sruogelių plaukuose vis daugėja.

Dar tik šešiasdešimt... Tai dar nieko, žmogus jaučiasi puikiai. Visuotinė pagarba, draugų, šeimos. Gyvenimas dar puikus!

Per gyvenimo vidurienį užsidirbtas turtas senatvėje tave maitins. Tu ramus ir patenkintas (jei tik nespaudžia ligos), dabar, rodos, tik gyvenk ir norėk!

Bet laikrodys šaltai ir negailestingai muša valandas, lyg smėlis stiklinėje, seikėja laiką. Ranka apverčia kubelį, ir vėl byra smėlis – tavo dienos, mėnesiai, metai, – į pakalnę ir visada greičiau...

ŽIEMA

Po darbščios, karštos dienos ateina vakaras. Saulė leidžiasi. Purpuru uždega vakarų padangę, o pati virtusi dideliu raudonu kamuoliu, lėtai, lėtai artėja prie horizonto.

Tik taip atrodo, kad lėtai leidžiasi saulė, tik taip atrodo, kad mums dar daug gyvenime metų, kad dar

(Nukelta į 34 p.)

Gretos Tautavičiūtės nuotraukos

(Atkelta iš 33 p.)

ilgai, ilgai mes būsim kelyje... Kas iš to, jei atėjo saulėlydis, jei tu, žmogeli, vis labiau gaubiamas vakaro šešėlių ir nakties šalčio. Tavo liemuo sulinko; tavo kojos pinasi, nebenori klausyti tavo valios, ir tu į silpnas savo rankas pasiimi lazdelę, – senatvės ramstį silpnam kūnui.

Vešlūs plaukai visai pabalo, visai išretėjo ar nuslinko. Žvalios akys prigeso, net jų spalva išbluko, ir juodi blakstienų rėmeliai nebepuošia jų. Galbūt tu dabar guodiesi akininių stiklais ir galvoji, kad jie, nieko, nieko – tinka...

Tavo veidas raukšlėtas, įdubę ar nukarę skruostai, brūkšniu virtusios lūpos, gerai jei to brūkšnio kampeiliai bent tiesūs, bet dažniausiai jie nusvirę ir tavo veidas rodo apatiją, o dažniausiai ir piktą grimasą. Nemiela į tave žiūrėti niekam...

Kaip mielai ir šypsodamiesi mes žiūrime į pirmuosius kūdikio dantukus, kaip bjauru regėti išstypusius, pageltusius dantis pro senas suvytusias lūpas.

Aštuoniasdešimt metų – tai amžius, kai stovima ant gyvenimo slenksčio. Kas už jo? Įvairiai apie tai mąsto žmonės... Tavo laimė, jei tuose apmąstymuose yra Tikėjimas ir Viltis...

Ir staiga keista ypatybė apsėda seną žmogų. Atrodo, kiek čia senam ilgai ko bereikės, o kaip tik tada sukyla pats didžiausias egoizmas, gobšumas. Visko reikia! Visko prireiks! Pasidaro gaila išmesti net tuščią degtukų dėžutę, net nuo susidėvėjusių marškinių nuplyšusių skiautę, – gal vis dėlto kada nors prireiks... Juokinga ir graudu...

Gal tai instinktas, savisaugos jausmas?

Lygiai toks pat, kaip ir kūdikio instinktas, viską, ką pasiekia rankytė – į burną. Prigimties instinktas: jei niekas nepamaitins, pats, ką tik nutvers, dėk į burnytę.

Štai ir viskas... Diena baigta... Saulė pradingo už horizonto...

Senas žmogus sulinksta ant savo lazdos.

1985 m. gruodžio mėnuo

Gretos Tautavičiūtės nuotraukos

